

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

S P R E N D I M A S LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2011 m. lapkričio 2 d.
Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš kolegijos pirmininkės Irenos Paulauskienės, teisėjų Gintaro Dzedulionio ir Liudmilos Zaborovskos, sekretoriaujant Jūratei Domarkaitei, dalyvaujant pareiškėjui D. Z., atsakovo atstovei Miglei Einorytei, trečiojo suinteresuoto asmens atstovui Mariui Vainauskui,

viešame teismo posėdyje išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo D. Z. skundą atsakovui Vilniaus pataisos namams dėl sprendimų panaikinimo (trečiasis suinteresuotas asmuo – Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas)).

Teismas, išnagrinėjęs bylą,

n u s t a t ė:

Pareiškėjas kreipėsi į teismą su skundu (b. l. 1–2), kuriame prašo panaikinti Vilniaus pataisos namų direktoriaus 2011-06-22 nutarimą Nr. 28-2-60 ir Kalėjimų departamento laikinai einančio direktoriaus pavaduotojo pareigas 2011-07-25 sprendimą Nr. 2S-2455.

Pareiškėjas paaiškino, kad yra nubaustas už tai, kad 2011-06-18 apie 10:40 val. planinės kratos metu jo lovoje rasti du gabalai porolono ir jam pasiūlyta juos atiduoti, tačiau jis nurodymo nevykdė.

Pareiškėjas teigia, kad jokio nurodymo iš pareigūno negavo ir gauti negalėjo, kadangi 2011-06-18 apie 10:40 val., kai buvo atliekama krata, jo kambaryje nebuvo, kratoje dalyvavo kitas nuteistasis. Apie kratą sužinojo tik lauke sutikęs pareigūnus, nešančius poroloną. Teigia, kad jo nurodytas aplinkybes gali patvirtinti vaizdo stebėjimo kamerų įrašai.

Teismo posėdyje pareiškėjas palaikė skunde išdėstytus argumentus (b. l. 45–48). Akcentavo tai, kad kratoje nedalyvavo ir jokio nurodymo iš pareigūno negavo. Pareigūną, nešantį jo poroloną, pamatė lauke. Kratoje dalyvavo tik nuteistasis R. B., kuris ir pranešė jam, kad reikia nunešti poroloną. Pareiškėjo manymu, jis neprivalo vykdyti kito nuteistojo nurodymo, o iš paties pareigūno nurodymo jis negavo.

Atsakovas Vilniaus pataisos namai su pareiškėjo skundu nesutiko. Atsiliepime (b. l. 17–18) paaiškino, kad ginčijamas nutarimas priimtas remiantis Vilniaus pataisos namų apsaugos ir priežiūros skyriaus vyr. prižiūrėtojo S. R. 2011-06-18 tarnybiniu pranešimu. Atsakovas

atkreipė dėmesį, kad nuobaudos paskyrimo metu pareiškėjas turėjo 3 galiojančias nuobaudas, tai jo elgesį charakterizuoja neigiamai. Mano, kad pareiškėjui paskirta nuobauda yra adekvati padarytam pažeidimui, o nutarimas yra teisėtas ir pagrįstas.

Teismo posėdyje atsakovo atstovė palaikė atsiliepime išdėstytus argumentus (b. l. 45–48). Nurodė, kad nuobaudą direktorius paskyrė remdamasis rašytine medžiaga, iš kurios matyti, kad pareigūnas pareiškėjui davė nurodymą, tačiau jis jo nevykdė. Pažymėjo, kad vaizdo kamerų įrašai saugomi mėnesį, pareiškėjas įrašų peržiūrėti neprašė, taigi jų nebėra.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Kalėjimų departamentas atsiliepimo į skundą nepateikė. Teismo posėdyje Kalėjimų departamento atstovas prašė skundą atmesti (b. l. 45–48), nurodė, kad palaiko atsakovo atsiliepime išdėstytą poziciją.

Skundas tenkintinas.

Remiantis bylos duomenimis nustatyta, kad 2011-06-22 Vilniaus pataisos namų direktoriaus nutarimu Nr. 28-2-60 (b. l. 3, 14, 20) pareiškėjui paskirta nuobauda – papeikimas dėl to, kad 2011-06-18 apie 10:40 val., atliekant planinę kratą nuteistųjų bendrabučio kambaryje Nr. 3, nuteistojo lovoje buvo rasti du gabalai porolono. Nuteistajam buvo pasiūlyta priduoti poroloną, tačiau jis nurodymo nevykdė. Tokiais veiksmais pažeidė Bausmių vykdymo kodekso 110 str. 1 d. 2 p.

Pareiškėjas, nesutikdamas su paskirta nuobauda, 2011-06-28 pateikė skundą Kalėjimų departamentui (b. l. 12).

Kalėjimų departamentas, išnagrinėjęs pareiškėjo skundą, 2011-07-25 sprendime Nr. 2S-2455 (b. l. 4, 16) konstatavo, kad nuobauda paskirta pagrįstai.

Ginčo esmė – ar teisėtai ir pagrįstai pareiškėjui D. Z. buvo paskirta nuobauda ? papeikimas.

Bausmių vykdymo kodekso 110 str. 1 d. 2 p. įtvirtinta, kad laisvės atėmimo bausmę atliekantys nuteistieji privalo vykdyti pataisos įstaigos administracijos reikalavimus.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, aiškindamas Bausmių vykdymo kodekso 110 straipsnio nuostatas, yra nurodęs, kad jame imperatyviai nustatytos specialiosios nuteistųjų, kuriems paskirta laisvės atėmimo bausmė, pareigos, iš jų – vykdyti pataisos įstaigos administracijos reikalavimus (110 str. 1 d. 2 p.), taip pat nustatyti atitinkami draudimai (110 str. 2 d.). Šios teisės normos turi būti aiškinamos kartu su Bausmių vykdymo kodekso 5 straipsnyje įtvirtintu teisėtumo principu, reiškiančiu, kad bausmės vykdymo įstaigos ir jų pareigūnai gali veikti tik įstatymų nustatytais būdais ir priemonėmis (pasielgus priešingai, kyla atsakomybė pagal įstatymus), bei Bausmių vykdymo kodekso 12 straipsniu, kuriame nurodytos bendrosios nuteistųjų pareigos. Pagal Bausmių vykdymo kodekso 12 straipsnio 1 dalį, nuteistieji privalo vykdyti įstatymų reikalavimus ir laikytis jiems nustatytų elgesio taisyklių, o pagal jo 2 dalį, nuteistieji privalo vykdyti bausmės vykdymo institucijos, įstaigos arba pareigūno nurodymus ir įsakymus (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. rugsėjo 21 d. nutartis adm. byloje Nr. A¹⁴⁶-1235/2009, 2011 m. gegužės 27 d. nutartis adm. byloje Nr. A¹⁴⁶-1400/2011).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, aiškindamas Bausmių vykdymo kodekso 12 straipsnio 2 dalį, pažymėjo, kad joje suformuluota nuostata negali būti suprantama kaip niekuo neribojamas absoliutas. Ji yra siejama su nuteistųjų pareigomis laikytis teisės aktų jiems nustatytų reikalavimų bei jiems nustatytų atitinkamų elgesio taisyklių, taip pat su bausmės vykdymo institucijos Bausmių vykdymo kodekso 5 straipsnio 3 dalyje nustatyta pareiga veikti tik įstatymų nustatytais būdais ir priemonėmis.

Bausmių vykdymo kodekso 110 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punkto normos yra blanketinio pobūdžio, todėl, baudžiant nuteistą už šių normų pažeidimą, turi būti nurodytos ir

kitų teisės aktų nuostatos, nustatančios detalesnes nuteistųjų elgesio taisykles, kurių konkretus atsakomybėn traukiamas nuteistasis nesilaikė (atsakomybė už minėtų normų pažeidimą galima, kai kartu yra pažeidžiamas ir kitas teisės aktas) (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. spalio 6 d. nutartis adm. byloje Nr. A⁴⁴²–1672/2008, 2009 m. gruodžio 22 d. nutartis adm. byloje Nr. A¹⁴³–1351/2009).

Iš byloje esančio Vilniaus pataisos namų Apsaugos ir priežiūros skyriaus prižiūrėtojo S. R. tarnybinio pranešimo turinio (b. l. 13, 25) matyti, kad 2011-06-18 10:40 val. darant planinę kratą nuteistųjų bendrabučio kambaryje Nr. 3 nuteistojo D. Z. lovoje rasti du gabalai porolono. Nuteistajam buvo pasiūlyta priduoti poroloną, jam atsisakius vykdyti teisėtą pareigūno reikalavimą, porolonas buvo paimtas ir padėtas į laikinojo izoliavimo patalpą.

Pareiškėjas 2011-06-21 raštu paaiškino (b. l. 15), kad turėjo poroloną ir juo naudojosi nuo pat atvykimo į pataisos namus. Tuo metu, kai buvo daroma krata, jo kameroje nebuvo, taigi jokio nurodymo negavo. Jis lauke sutiko pareigūnus, nešančius poroloną.

Teismo posėdyje apklaustas kaip liudytojas Vilniaus pataisos namų Apsaugos ir priežiūros skyriaus prižiūrėtojas S. R. parodė (b. l. 45–48), kad neprisimena, ar tuo metu, kai darė kratą, pareiškėjas buvo. Jo dalyvavimas nebuvo būtinas. Prisiminė, kad pasakė kitam nuteistajam, jog praneštų pareiškėjui, kad jis turi nunešti poroloną į daiktų laikymo kambarį. To padaryti tiesiogiai paties pareiškėjo nereikalavo.

Taigi, iš rašytinių įrodymų bei liudytojo parodymų matyti, kad pataisos namų pareigūnas atnešti poroloną pareikalavo ne tiesiogiai paties pareiškėjo, o per kitą nuteistą asmenį, todėl negalima konstatuoti, kad pareiškėjas atsisakė vykdyti pataisos įstaigos administracijos reikalavimus.

Kaip pažymėjo Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, Bausmių vykdymo kodekso 110 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punkto normos yra blanketinio pobūdžio, todėl, baudžiant nuteistą už šių normų pažeidimą, turi būti nurodytos ir kitų teisės aktų nuostatos, nustatančios detalesnes nuteistųjų elgesio taisykles, kurių konkretus atsakomybėn traukiamas nuteistasis nesilaikė. Tai, kad nuteistieji privalo vykdyti bausmės vykdymo institucijos, įstaigos arba pareigūno nurodymus ir įsakymus, negali būti suprantama kaip niekuo neribojamas absoliutas. Ji yra siejama su nuteistųjų pareigomis laikytis teisės aktų, jiems nustatytų reikalavimų bei jiems nustatytų atitinkamų elgesio taisyklių.

Kaip matyti iš pateiktos bylos medžiagos, šio reikalavimo nurodyti kitų teisės aktų nuostatas, nustatančias detalesnes nuteistojo elgesio taisykles, kurios buvo pažeistos, atsakovas nesilaikė.

Apibendrinęs tai, kad išdėstyta, teismas daro išvadą, kad pareiškėjui D. Z. nuobauda – papeikimas paskirta nepagrįstai, Kalėjimų departamentas, nagrinėdamas pareiškėjo skundą dėl nutarimo pagrįstumo, netinkamai vertino nustatytas aplinkybes ir teisės aktų nuostatas, nesivadovavo formuojama praktika, todėl pareiškėjo skundas tenkintinas – Vilniaus pataisos namų direktoriaus 2011-06-22 nutarimas Nr. 28-2-60 ir Kalėjimų departamento laikinai einančio direktoriaus pavaduotojo pareigas 2011-07-25 sprendimas Nr. 2S-2455 naikintini kaip neteisėti ir nepagrįsti.

Teismas, vadovaudamasis Administracinių bylų teisenos įstatymo 85–87 str., 88 str. 2 p., 127 ir 129 str.,

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjo D. Z. skundą tenkinti.

Panaikinti Vilniaus pataisos namų direktoriaus 2011-06-22 nutarimą Nr. 28-2-60 ir Kalėjimų departamento laikinai einančio direktoriaus pavaduotojo pareigas 2011-07-25 sprendimą Nr. 2S-2455.

Sprendimas per 14 dienų nuo jo paskelbimo apeliacine tvarka gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, paduodant apeliacinį skundą tiesiogiai šiam teismui arba per Vilniaus apygardos administracinį teismą.

Teisėjai

Irena Paulauskienė

Gintaras Dzedulionis

Liudmila Zaborovska